

LA BARCELONETA

LA CIUTAT MARÍTIMA

Com s'han d'obrir les ciutats al mar?

L'acció municipal va convertir un port reservat a activitats mercantils i unes platges plenes de barraques en els espais públics més celebrats de la ciutat. L'obertura de la ciutat al mar, però, va posar en joc interessos poderosos que fan perillar els efectes democratitzadors d'aquesta transformació.

En qualsevol ciutat del món, un sector situat entre la platja i el port històric seria dels més cars i exclusius. La Barceloneta, però, conserva encara el caràcter popular d'un barri de classe treballadora. Aquesta fràgil excepcionalitat és fruit d'una doble paradoxa. D'una banda, la Barceloneta pateix unes pressions immobiliàries i del turisme massiu que són fruit de l'aposta de l'administració per fer de l'espai públic una eina democratitzadora capaç d'«obrir la ciutat al mar». De l'altra, el que més ha frenat els processos de gentrificació és la precarietat de l'espai domèstic, ja que bona part dels habitatges del barri són quarts de casa petits i sense ascensor.

A la banda de la platja, la intervenció municipal va retirar les barraques insalubres del Somorrostro per obrir un dels espais lúdics més celebrats de la ciutat. La millora que aquesta transformació ha portat a la qualitat de vida del barri

es fa palesa a l'Hospital del Mar o a l'Escola Mediterrània, equipaments públics que gaudeixen d'una posició privilegiada en aquest front marítim regenerat. No obstant això, promocions com l'Hotel W —gratacels de luxe edificat com a infraestructura portuària en sòl públic guanyat al mar— o la previsió d'incrementar l'edificabilitat de la primera línia de mar, fan perillar l'efecte democratitzador de l'obertura.

A la banda del Port Vell, l'administració va promoure una transició en què els molls deixarien d'estar reservats a activitats com la pesca o el tràfic de mercaderies per constituir un espai cívic obert a tothom. Però aquesta operació, que allunyaria la feina dels estibadors i pescadors de la Barceloneta, atrauria també grans operadors comercials i immobiliaris que posarien en entredit el caràcter públic i obert del port. Més avui, quan la creació d'una marina tancada per a grans iots de luxe fa témer la pèrdua definitiva del lloc. Al cap i a la fi, l'obertura d'una ciutat al mar posa en joc interessos molt poderosos. Per això, no n'hi ha prou amb proposar-se obrir-la si no ens preguntem qui en sortirà beneficiat.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

DA: Els barris de Barcelona. Ed. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 2003.

BOHIGAS, O.: Reconstrucció de Barcelona. Edicions 62. Barcelona, 1985.

CABALLÉ, F.; TATJER, M.: La Barceloneta. Origen i transformació d'un barri, 1753-1994. Guia de l'exposició. Ed. Ajuntament de Barcelona, 1994.

CIRICI, A; GONZÀLEZ, I.: Barcelona, pam a pam. Per no perdre peu. Ed. Comanegra. Barcelona, 2012.

DURAN, X.; PIQUERAS, M.: Passejades per la Barcelona científica. Ed. Ajuntament de Barcelona. Regidoria de la Ciutat del Coneixement. Barcelona, 2002.

TATJER, M.: La Barceloneta del siglo XVIII al Plan de la Ribera. Ed. Saturno. Barcelona, 1973.

VENTEO, D.: La Barceloneta. Guia d'història urbana. Ed. Ajuntament de Barcelona i Viena Edicions. Barcelona, 2014.

WEBS

Per a més informació, consulteu l'enllaç següent, on trobareu una completa bibliografia que ofereix la Biblioteca La Fratnitat: http://issuu.com/barceloneta/docs/bibliografia_barceloneta_mar_2013_

<http://www.portvellbcn.com/>

<http://www.portdebarcelona.cat/>

http://w110.bcn.cat/portal/site/Biblioteques/menuitem.95987d47df85c50972e072e0a2ef8a0c/?vgnnextoid=0277cacd223ba310VgnVCM10000072fea8c0RCRD&vgnextchannel=0277cacd223ba310VgnVCM10000072fea8c0RCRD&lang=ca_ES

<http://www.fomentciutatvella.net/>

<http://www.barcelonetapladebarris.cat/>

<http://www.labarcelonetarebel.org/>

LA BARCELONETA LA CIUTAT MARÍTIMA

- 1 Plaça de la Barceloneta
- 2 Passeig Joan de Borbó / Port Vell
- 3 Carrer de Sant Carles, núm. 6
- 4 Carrer de Sant Carles / de Santa Clara, núm. 9, Cooperativa La Fraternidad
- 5 Plaça del poeta Boscà / Plaça de la Font o del Mercat
- 6 Carrer de la Maquinista amb el carrer de Sant Josep
- 7 Carrer de la Maquinista, Avinguda Joan Salvat Papasseit
- 8 Parc de la Barceloneta
- 9 Passeig Marítim
- 10 Carrer de l'Almirall Cervera
- 11 Plaça del Mar

LA BARCELONETA

LA CIUDAD MARÍTIMA

¿Cómo deben abrirse las ciudades al mar?

La acción municipal convirtió un puerto reservado a actividades mercantiles y unas playas llenas de chabolas en los espacios públicos más celebrados de la ciudad. La apertura de la ciudad al mar, sin embargo, puso en juego poderosos intereses que hacen peligrar los efectos democratizadores de esta transformación.

En cualquier ciudad del mundo, un sector situado entre la playa y el puerto histórico sería de los más caros y exclusivos. La Barceloneta, sin embargo, conserva aún el carácter popular de un barrio de clase trabajadora. Esta frágil excepcionalidad es fruto de una doble paradoja. Por un lado, la Barceloneta sufre unas presiones inmobiliarias y del turismo masivo que son fruto de la apuesta de la administración para convertir el espacio público en una herramienta democratizadora capaz de «abrir la ciudad al mar». Por el otro, lo que más ha frenado los procesos de gentrificación es la precariedad del espacio doméstico, ya que buena parte de las viviendas del barrio son cuartos de casa pequeños y sin ascensor.

En el lado de la playa, la intervención municipal retiró las barracas insalubres del Somorrostro para abrir uno de los espacios lúdicos más celebrados de la ciudad. La mejora que esta trans-

formación ha traído a la calidad de vida del barrio se hace patente en el Hospital del Mar o en la Escuela Mediterránea, equipamientos públicos que gozan de una posición privilegiada en este frente marítimo regenerado. Sin embargo, promociones como el Hotel W —rascacielos de lujo edificado como infraestructura portuaria en suelo público ganado al mar— o la previsión de incrementar la edificabilidad de la primera línea de mar, hacen peligrar el efecto democratizador de la apertura.

En el lado del Port Vell, la administración promovió una transición en la que los muelles dejarían de estar reservados a actividades como la pesca o el tráfico de mercancías para constituir un espacio cívico abierto a todos. Pero esta operación, que alejaría el trabajo de los estibadores y pescadores de la Barceloneta, atraería también a grandes operadores comerciales e inmobiliarios que pondrían en entredicho el carácter público y abierto del puerto. Hoy todavía más, cuando la creación de una marina cerrada para grandes yates de lujo hace temer la pérdida definitiva del lugar. Al fin y al cabo, la apertura de una ciudad al mar pone en juego intereses muy poderosos. Por ello, no basta con proponerse abrirla si no nos preguntamos quién saldrá beneficiado.

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- VV.AA.: Els barris de Barcelona. Ed. Ajuntament de Barcelona y Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 2003.
- BOHIGAS, O.: Reconstrucció de Barcelona. Edicions 62. Barcelona, 1985.
- CABALLÉ, F.; TATJER, M.: La Barceloneta. Origen i transformació d'un barri, 1753-1994. Guia de la exposició. Ed. Ajuntament de Barcelona, 1994.
- CIRICI, A; GONZÁLEZ, I.: Barcelona, pam a pam. Per no perdre peu. Ed. Comanegra. Barcelona, 2012.
- DURAN, X.; PIQUERAS, M.: Passejades per la Barcelona científica. Ed. Ajuntament de Barcelona. Regidoria de la Ciutat del Coneixement. Barcelona, 2002.
- TATJER, M.: La Barceloneta del siglo XVIII al Plan de la Ribera. Ed. Saturno. Barcelona, 1973.
- VENTEO, D.: La Barceloneta. Guia d'història urbana. Ed. Ajuntament de Barcelona y Viena Edicions. Barcelona, 2014.

WEBS

Para más información, consulte el siguiente enlace, donde encontrará una completa bibliografía que ofrece la Biblioteca La Fraternitat: http://issuu.com/barceloneta/docs/bibliografia_barceloneta_mar__2013_

<http://www.portvellbcn.com/>

<http://www.portdebarcelona.cat/>

http://w110.bcn.cat/portal/site/Biblioteques/menuitem.95987d47df85c50972e072e0a2ef8a0c/?vgnnextoid=0277cacd223ba310VgnVCM10000072fea8c0RCRD&vgnextchannel=0277cacd223ba310VgnVCM10000072fea8c0RCRD&lang=ca_ES

<http://www.fomentciutatvella.net/>

<http://www.barcelonetapladebarris.cat/>

<http://www.labarcelonetarebel.org/>

LA BARCELONETA LA CIUDAD MARÍTIMA

- 1 Plaça de la Barceloneta
- 2 Paseo Joan de Borbó / Port Vell
- 3 Calle de Sant Carles, núm. 6
- 4 Calle de Sant Carles / de Santa Clara, núm. 9, Cooperativa La Fraternidad
- 5 Plaça del poeta Boscà / Plaça de la Font o del Mercat
- 6 Calle de la Maquinista con la calle de Sant Josep
- 7 Calle de la Maquinista, Avenida Joan Salvat Papasseit
- 8 Parque de la Barceloneta
- 9 Paseo Marítimo
- 10 Calle del Almirall Cervera
- 11 Plaça del Mar